

17 Státní prostírání

Servis v historizujícím stylu nazývaný „Hofform“, který se ještě dlouho po skončení monarchie až do roku 2000 používal pro státní bankety, pochází z Vídeňské porcelánové manufaktury. Stříbrné talíře, které se kdysi u dvorních tabulí používaly pro jednotlivé chody, byly v době republiky degradovány na pouhé předkládací talíře. Jednotlivé chody se v dobách republiky servírovaly na porcelánu nazývaném „servis pro státní návštěvy“. Tento porcelán je bílé barvy s jemnou zlatou bordurou, puncovaným dekorem a černo-červeno-zlatým dvouhlavým orlem. Jeho technická zvláštnost spočívá v nově vynalezeném litografickém zlato- a barvotisku, který byl vynalezen v roce 1855, a kterým byl tento porcelán ozdoben. Tím bylo ruční pomalování nahrazeno racionalizovanou sériovou produkcí.

Stříbrné přfbory pocházejí od firmy J.C. Klinkosch a sklenice od firmy J. & L. Lobmeyr a doplňují tento státní servis.

Prostírání servisu korunuje ubrousek s umnými „císařskými sklady“, u kterého se do každého záhybu kladou čerstvé kousky pečiva. Tento druh skladů se směl používat pouze u dvorních tabulí, jichž se účastnil císař, a byl dobře střeženým tajemstvím, které se pouze ústně předávalo vyvoleným osobám. I dnes smí být tento druh skladu používán pouze při státních návštěvách korunovaných hlav a prezidentů a existují pouze dvě osoby, které toto tajemství znají – a střeží!

18 Stříbro z Vídeňské dvorní tabule

V této poslední místnosti původní části bývalé Dvorní komory stříbra a stolního vybavení jsou v prostřední vitríně vystaveny stříbrné talíře, podnosy, mísy, hrnce a teriny, které dávají představu o rozsahu denně používaného stříbra pro dvorní tabuli. Nádobí z masivního stříbra je zdobeno císařským erbem a udivuje svou jednoduchou zdrženlivou elegancí. Toto obrovské množství stříbrného nádobí je zapříčiněno tím, že se na vídeňském dvoře jedlo výlučně na stříbrném a zlatém nádobí. Dlouho se používal porcelán, vyráběný od roku 1710 i v Evropě pouze pro polévky a dezerty, avšak všechny státní chody se nadále servírovaly na stříbrných talířích. Teprve v průběhu 19. století se při soukromém stolování prosadil porcelánový servis.

V postranních vitrínách jsou uchovávány pozlacené nástolní ozdoby; stolní ozdobné podstavce – tzv. kandelábry – pro sladkosti a víceramenné ozdobné svícny z pozlaceného bronzu – tzv. žirandoly - pocházejí z nástolní ozdoby nazývané „novofrancouzská“, kterou později ještě uvidíte.

19 Grand Vermeil

K nejvýznamnějším servisům Dvorní komory na stříbro patří bezesporu Grand Vermeil. Toto vrcholné dílo francouzského zlatnictví čítalo původně předměty k prostírání pro 40 osob. Vídeňskými stříbrotepci byl tento servis kolem roku 1850 rozšířen na 140 kusů. Dnes tento slavnostní servis sestává z celkem 4500 dílů a váží více než jednu tunu. Materiálem je ohněm zlacené stříbro, pro které se používá francouzský výraz Vermeil. Zajímavá je také historie tohoto servisu, která úzce souvisí s vzestupem a pádem Napoleonovým. Zadavatelem zakázky byl v roce 1808 Eugène de Beauharnais, nevlastní syn Napoleonův. Práce byly provedeny pařížským zlatníkem jménem Martin-Guillaume Biennais a milánským zlatníkem jménem Eugenio Brusa. Tento servis byl určený pro milánský dvůr, kde Beauharnais vládl v letech 1805-1814/15 coby vícekrát. Po dokončení byl tento servis přivezen do Milána, po Napoleonově pádu však Království lombardsko-benátské připadlo Rakousku. Na základě ustanovení Vídeňského kongresu musel císař František Evženu de Beauharnais servis odkoupit. Při příležitosti svého čtvrtého sňatku s Karolínou Augustou nechal František II. tento servis roku 1816 dopravit do Vídně poté, co byl vyrytý erb Napoleonův jako italského krále nahrazen erbem císaře Františka I.

20 Minton - Servis

Zvláštností je neobyčejný anglický jídelní servis, který byl dárkem císařovny Alžběty císaři Františku Josefu pro lovecký zámeček Offensee. Návrh z roku1870 pochází od Williama Colemana a znázorňuje naturalistickým způsobem hmyz, ptáky, mořskou faunu a flóru.

21 Sanitární porcelán

Ještě předtím než si Alžběta v roce 1876 jako první člen rakouského císařského domu nechala zřídit vlastní koupelnu podle dnešních měřítek, neexistovaly koupelny v moderním smyslu, ale i poté se většina příslušníků dvora musela spokojit se sanitárními soupravami sestávajícími z mís a džbánů na mytí, nádob na mytí nohou, na holení, misek na mýdlo, nočníků a podobně. Tyto soupravy nebyly jednotné – většinou byly z bílého porcelánu, ozdobené zlatým okrajem a zlatým orlem.

22 Stará stříbrná komora, různé servisy, stříbrné přfbory

V první místnosti Dvorní komory stříbra a stolního vybavení s dubovými vitrínami, které pochazejí ještě z dob monarchie, vidíte jednotlivé kusy nebo části starovídeňských, uherských a českých servisů jakož i příklady bílo-zlatého sanitárního porcelánu z Čech. Pozoruhodné jsou krásné série sklenic s různými variacemi brusu od firmy Lobmeyr/Wien. Zelené sklenice byly používány na rýnská vína.

Ve vitríně uprostřed místnosti je vystaven císařský stříbrný příbor. Dodnes se používá při státních návštěvách. První velký soubor dodal Stephan Mayerhofer ještě před rokem 1837, později dostala zakázku následná firma Mayerhofer a Klinkosch a nakonec dvorní dodavatel Joseph Karel Klinkosch.Zvláštností jsou ozdoby po stranách příboru, dodnes oblíbený vzor housličkového tvaru s lištami.

23 Ceremonie omývání nohou

U vídeňského dvora se zachovávala staletá tradice, kdy císař a císařovna na Zelený čtvrtek omývali nohy 12 mužům a 12 ženám. Tato tradice byla upomínkou na pokorné omývání nohou apoštolů Kristem.

Tato ceremonie se prováděla u starých, chudých a nemohoucích lidí, kteří se po pečlivé lékařské prohlídce a řádném umytí dostavili na Zelený čtvrtek ke dvoru. Po obřadu mytí nohou a po jídle, při kterém byly podávány tradiční půstní pokrmy, dostaly vyvolené osoby jako dárek hliněný džbán s poklopem naplněný bílým vínem, stříbrný pohár s dvouhlavým orlem a letopočtem, pokrmy a měšec s 30 stříbrnými mincemi, který měl připomínat stříbrňáky Ježíšova zrádce Jidáše.

Obě zlaté soupravy Lavabo byly zhotoveny nejlepšími augšpurskými stříbrotepci 18. století. Byly používány při křtinách Habsburků, při ceremonii mytí u příležitosti veřejných tabulí a při ceremonii omývání nohou o Velikonocích.

24 Stolní servis pro arcivévodu Ferdinanda Maxe

Tento servis byl dopraven do Vídně ze zámku Miramare u Terstu, bývalé rezidence arcivévody Ferdinanda Maxe, pozdějšího císaře Maximiliána Mexického. Tento arcivévoda byl mladším bratrem císaře Františka Josefa. Roku 1854 začal velet c.k. námořnictvu. Roku 1864 přijal mexickou císařskou korunu, ale nemohl se ve své nové říši prosadit. Byl zajat republikánцем Benitem Juarezem, který jej roku 1867 nechal podle stanného práva popravit. Další podrobnosti uslyšíte v císařských apartmá. Stolní servis je produktem porcelánky Herend v Uhrách, která se nejprve specializovala na kopírování čínských vzorů. Císař Maximilián objednal roku 1865 tento servis pro svou rezidenci v Chapultepek. Moritz Fischer, majitel manufaktury, získal možnost vystavit tento servis roku 1867 na Světové výstavě v Paříži jako reklamu pro výrobky z Herendu. Po ukončení této výstavy již Maximilián nebyl na živu, a proto nebyl tento servis nikdy dopraven do Mexika.

25 Císařské schodiště

Po Císařském schodišti s přepychovým štukovým mramorem a pozlacenými vázami z bronzu se dostanete, jako kdysi císař František Josef, do hlavního poschodí.

Hofburg byl po více než šest století rezidencí Habsburků a tím také centrem Svaté říše římské. Vedle své funkce coby sídlo vlády a správní centrum byl ale Hofburg především také zimní rezidencí císařské rodiny – léto trávil dvůr od 18. století hlavně na zámku Schönbrunnu.